

Наставно-научном већу
Филозофског факултета у Београду

Извештај о магистарском раду ***Филозофија историје Николаја
Берђајева као филозофија човекове судбине*** кандидаткиње
Јадранке Пешти

Магистарски рад *Филозофија историје Николаја Берђајева као филозофија човекове судбине* одобрен је и завршен у оквиру магистарских студија из филозофије, на смеру историја филозофије, на Филозофском факултету у Београду, где је кандидаткиња претходно дипломирала на основним студијама филозофије.

Рад садржи 159 страна текста, укључујући насловну страну и литературу. Основни текст рашчлањен је на шест поглавља: *Увод* (4-7. стр.), *Филозофија историје као филозофска дисциплина* (8-20.), *Филозофија историје у руској филозофији* (21-35.), *Увођење у филозофију Николаја Берђајева* (36-57.), *Филозофија историје Николаја Берђајева* (58-148.) и *Закључак* (149-154. стр). Ова поглавља су, у највећем броју случајева, подељена на мање тематске целине. Списак литературе садржи 27 библиографских јединица примарне и 49 јединица секундарне литературе, на српском, руском и енглеском језику.

У *Уводу*, ауторка указује на положај филозофије историје у култури савременог доба, и у том оквиру циљ свог рада одређује као прилог за обнову ове филозофске дисциплине. Она даје уводне назнаке о филозофији историје руског филозофа Николаја Берђајева као предмету магистарског рада. Сем тога, у овом поглављу изложене су основне методолошке карактеристике приступа теми и филозофски интерес рада.

Кандидаткиња објашњава да ће филозофији историје Николаја Берђајева приступити иманентно, али и кроз њено сагледавање у односу на филозофску традицију и савремене токове у овој дисциплини, као и кроз узимање у обзир критичких осврта различитих истраживача. Филозофски интерес магистарског рада, колегиница Пешти проналази у разоткривању филозофске парадигме која је Берђајеву омогућила утемељено и веродостојно разумевање прошлости и путева будућности. По њеном суду, та веродостојност је оправдани разлог константног интереса за његову филозофију, која је актуелна и у XXI веку.

Поглавље *Филозофија историје као филозофска дисциплина* садржи два одељка: *Осврт на њен предмет и историјски развој и Врхови и врлети филозофије историје*. У поглављу је дат кратак приказ историјског развоја и главних проблема ове филозофске дисциплине, укључујући одређење њеног предмета, са циљем разјашњења положаја који филозофија историје Николаја Берђајева заузима у њој.

У поглављу *Филозофија историје у руској филозофији*, ауторка износи преглед развоја ове филозофске дисциплине у руској филозофији. При томе, у њеном разматрању прожимају се историјски и проблемски приступ. Овај осврт на филозофију историје у руској традицији у функцији је успостављања везе са филозофијом историје Николаја Берђајева, са циљем што бољег разумевања његове мисли у светлу традиције којој је припадао, иако је последњих деценија живота стварао на Западу.

Поглавље *Увођење у филозофију Николаја Берђајева* чине три одељка: *Кратка биографија, Основне теме, стил и приступ филозофији и Теоријски извори и утицаји*. Најпре се на сажет начин расветљава Берђајевљево време и животни пут овог мислиоца, као савременика великих историјских догађаја прве половине XX века. Кандидаткиња апострофира то да је Берђајев био сведок руских револуција и два велика светска рата. Затим се разјашњавају основне теме у филозофији Николаја Берђајева. Ауторка анализира стил и приступ филозофији руског мислиоца, да би се на крају поглавља позабавила основним теоријским утицајима којима је Берђајев био изложен.

Централно место у раду заузима поглавље *Филозофија историје Николаја Берђајева*. Оно садржи седамнаест одељака: *Увод*, *Гносеолошки приступ Николаја Берђајева проблему историје*, *Улога хришћанства у заснивању филозофије историје*, *Метафизичке претпоставке историје*, *Појам слободе*, *Дух и објективација*, *Време и вечност*, *Историја има смисао*, *О човеку*, *Човек и природа*, *Quo vadis, homo technicus*, *Култура и цивилизација*, *Личност и историја*, *Народи и историја*, *‘Царство Божје’ или ‘царство ћесара’*, *Критика политичких система двадесетог века и Критички осврт*. Погледе Николаја Берђајева на филозофију историје, ауторка истражује у различитим делима, која временски покривају цело његово стваралаштво. Реч је о списима почевши од текста из 1908, *Порекло зла и смисао историје*, до дела објављених пред крај живота, као што су *Истина и откровење* и *Опит есхатолошке метафизике*, као и постхумно објављених књига *Царство Божје и царство ћесара* и *Егзистенцијална дијалектика божанског и људског*. Као основно дело, у смислу намере руског филозофа да се у њему посвети проблемима филозофије историје, узето је дело *Смисао историје*. При томе, ауторка издваја четири карактеристике филозофије историје Николаја Берђајева и сагледава је као филозофску антропологију, метафизику историје, есхатолошку и хришћанску филозофију историје.

У одељцима овог централног поглавља, ауторка издваја кључне филозофско-историјске појмове и проблеме, те Берђајевљеве погледе на однос човека, народа, природе, културе, државе, технике и историје. Последњи одељак је посвећен критичком осврту на његову филозофску мисао о историји, како Берђајевљевих савременика тако и савремених мислилаца.

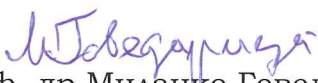
Последње поглавље, *Закључак*, садржи два одељка: *Загледање, огледање и погледање* и *Филозофија историје Николаја Берђајева у ХХI веку*. У њему ауторка издваја кључне одреднице и противречности филозофије историје Николаја Берђајева и њезин значај и актуелност у ХХI веку.

Прелазећи на оцену рада, најпре желимо да истакнемо да је колегиница Пешти веома темељито и акрибично обрадила тему коју је

узела за предмет свог магистарског рада. Изабрана тема је важна и у филозофском и у ширем историјском и културолошком смислу, поступно и методолошки доследно је разматрана, а рад је логички рапчлањен и кохерентно написан. Путем иманентног и трансеунтног тумачења изложене су најважније идеје Берђајевљеве филозофије историје, као и његових најзначајнијих истраживача и критичара. На тај начин извршена је не само реактуализација филозофије Николаја Берђајева, већ су и пружени нови подстицаји за унапређивање филозофије историје као недовољно развијене филозофске дисциплине у нашој средини.

На основу свега претходно изложеног, оцењујући да је реч о самостално написаном раду у коме се систематизују постојећа научна сазнања о изабраној теми и пружају властити подстицаји да се у нашој средини унапреди филозофија историје као научна дисциплина, задовољство нам је да Веће извештамо да имамо позитивно мишљење о магистарском раду **Филозофија историје Николаја Берђајева као филозофија човекове судбине** кандидаткиње **Јадранке Пешти**, чијим усвајањем би се стекли услови за његову јавну усмену одбрану.

Београд, 13.09.2016.

Проф. др Миланко Говедарица

Доц. др Душко Прелевић

Др Борис Братина, доцент на ФФ у Косовској Митровици